

Okrajni ljudski odbor Ljubljana okolica

POROČILO PREDSEDNIKA SVETA ZA GOSPODARSTVO OLO LJUBLJANA-OKOLICA O IZPOLNITVI DRUŽBENEGA PLANA ZA PRVO ČETRTLETJE 1955

Tovariši in tovarišice! Preden bi podal poročilo o izpolnitvi plana za I. četrtnje 1955, bi omenil nekaj značilnosti preteklega leta.

Lani smo prvič preizkusili nov gospodarski sistem in delovanje novih instrumentov. Novi sistem je pokazal dokaj prednosti, vendar še ni bil zadovoljiv. Razvidno je, da ni bilo postavljeni ukrepi, ki so bili predvideni v družbenem planu, niso bili uresničeni. Tako na primer sistem obračunskih plač ni prinesel želenega uspeha, ker ni bil dovolj stimulativen. Celotna investicijska politika je prešla predvideni okvir, višina investicij pa je daleč presežila predvideno raven. Obstoječi instrumenti in ukrepi na področju investicijske politike niso bili toliko precizni, da bi onemogočili preveliko razširitev investicijske graditve ter usmerjali investicije v tiste namene, kakor so bile predvidene.

Podobna je bila situacija tudi pri planiranju nivoja cen. Cene so se v letu 1954 celo dvignile, tako da je moral Zvezni izvršni svet poseči po drastičnih ukrepih, da se tržišče ustali. S tem ukrepom smo morali odvesti republiko okoli 800 milijonov dinarjev, na katere smo mi po re-balansu plana tudi računali. Se-

veda je ta ukrep povzročil precejšnje težave, ki se odražajo še v letošnjem letu, tako da kljub povišanemu planu v letošnjem letu nimamo nobenih sredstev za gospodarske investicije.

Vse te značilnosti gospodarstva v lanskem letu so seveda tudi v veliki meri vplivale na realizacijo družbenega plana v našem okraju.

Vendar lahko ugotovimo, da je kljub vsem pomanjkljivostim, ki sem jih navedel, celoten sistem gospodarstva usmerjen v nadaljnjo krepitev in poglabljanje demokracije in delavskega samoupravljanja in s tem tudi k uspešni graditvi socializma.

Ko navajam podatke o izvršitvi družbenega plana, se oslanjam na predložene bilance. Zato obravnavam le državni sektor gospodarstva:

Po zaključnih računih izkazuje industrija naslednjo izpolnitev plana:

Stroka	Realizacija nar. dohodka glede na plan v %	Realizacija dobička glede na plan v %
111 Proizvodnja in razdelitev elektroenergije	137,7	151,9
116 Proizvodnja, plemenjenje predelovanje nekovin	145,3	218,8
117 Kovinska industrija	115,8	147,5
119 Elektroindustrija	167,3	296,5
120 Kemična industrija	144,8	282,6
121 Industrija gradb. materiala	121,8	185,7
122 Lesna industrija	177,7	360,8
123 Industrija lesovine, celuloze in papirja	139,9	186,2
124 Tekstilna industrija	179,7	353,1
125 Industrija usnja in obutve	222,0	503,8
127 Živilska industrija	134,5	250,8
Skupaj	152,9	249,0

Stroka	Realizacija dela dobička za OLO v %	Realizacija dela dobička za podjetje v %
111 Proizvodnja in razdelitev električne energije	154,9	154,9
116 Proizvodnja, plemenjenje in predelava nekovin	248,0	188,1
117 Kovinska industrija	148,4	151,0
119 Elektroindustrija	322,0	279,7
120 Kemična industrija	315,1	271,4
121 Industrija gradb. materiala	179,7	179,7
122 Lesna industrija	409,7	326,8
123 Industrija lesovine, celuloze in papirja	194,7	163,1
124 Tekstilna industrija	382,7	346,9
125 Industrija usnja in obutve	679,5	583,3
127 Živilska industrija	313,0	604,6
Skupaj	266,2	257,2

Za prikaz izpolnitve plana sem navedel le nekaj osnovnih pokazateljev. Kot je razvidno, je plan vrednosti precej prekoračen. Značilno je, da je narodni dohodek prekoračen le za 52%,

medtem ko je dobiček prekoračen za 149%. Ob takem stanju je nujno proučiti vzroke za tako prekoračitev. Preden bi navedel posamejne vzroke, bi omenil, da je večina teh objektivnega zna-

čaja, vendar je pa nekaj tudi subjektivnih vzrokov.

Med objektivne vzroke štejem naslednje:

negotovost podjetij pri planiranju, ker še niso imela trdne osnove za kalkulacije;

cene so bile v planu postavljene za 12% nižje, kot je bil nivo cen v letu 1953. Vendar so se med letom cene celo dvignile za 3% nad raven cen iz leta 1953. Tu je treba iskati osnovni vzrok tako močno preseženega plana po vrednosti;

devizni predpisi in predpisi o kurzih razlikah so izšli šele po sestavi plana, zato niso mogla podjetja predvideti dohodek, ki je nastal iz kurzni razlik;

samo razbiloženje podjetij zaradi nestabilnosti predpisov in uredb silil podjetja, da pri sestavi plana računajo na razne rezerve in prikrivajo realne možnosti.

Subjektivni faktor pa so težnje nekaterih podjetij, ki zavestno računajo pri sestavi družbenega plana na to, kako bi si ustvarila čimboljše situacijo za svoje podjetje. Tu pride do izraza razlika med interesi posameznega kolektiva in interesi družbe.

Izpolnitev plana državnih kmetijskih posestev je taka:

Planirani skupni družbeni proizvod 41.812.000 din je realiziran z 71.262.000 din ali 170%, amortizacija je realizirana z 281%, narodni dohodek 164%, sklad za plače 129% in presežek dela 267%.

Izpolnitev plana je visoka zaradi tega, ker so pri realizaciji šteta vsa kmetijska posestva, medtem ko so bila pri planu kmetijskega posestva OZZ prikazana v zadruženem sektorju.

Če pregledamo posamezne bilance kmetijskih posestev, ugotovimo naslednje:

Posestva, pri katerih je investicijska izgradnja končana, so poslovala z ekonomskim učinkom. Izgrajena posestva, kot so: Boštanj in Selo ne prikazujejo nobene izgube, medtem ko vsa ostala posestva prikazujejo izgubo.

Nezgrajena posestva se borijo z organizacijskimi in proizvodnimi težavami.

Za površine zemlje, ki jih imajo posestva v upravi, je število živine prenizko, kapacitete hlevov pa ne dopuščajo povečanja števila živine. Zemljišča posestev so razmetana, kar otežuje poslovanje in povečuje proizvodne stroške.

Realizacija družbenega plana po bilanсах (delno še nepregledanih) za leto 1954 kaže v celoti ugodno izpolnitev.

Tako je družbeni proizvod dosežen s 155%, materialni stroški s 132%, narodni dohodek s 157%, sklad za plače s 128% in presežek dela s 128%.

Taka izpolnitev plana kaže delno na to, da je bil plan prenizko postavljen, kar se vidi iz tega, da je bil presežek dela planiran s 14.378.000 din, realiziran pa s 80.619.000 din ali 560%.

Na drugi strani pa je tako presežanje plana predvsem posledica izrednega delovnega razmaha skoraj v vseh strokah, predvsem pa v gradbeni, ki je bila lani rekordna. Poleg tega je ugodno vplivala na realizacijo pavšalizacija manjših obratnih obratov, katerim je bila s predpisi Uredbe o obratnih (obratih) delavnicah in podjetjih dana večja svoboda dela, obenem pa zmanjšano administrativno poslovanje, vendar ne v poslovanju z banko. Te delavnice so realizirale obračunske plače in v večini primerov izplačale še dodatne plače, ostanek presežka pa so nakazale v svoje sklade.

Tudi v letu 1954 je še nadalje obstajal problem surovin predvsem v kovinski stroki, kjer je primanjkovalo profilnega železa, jekla, pisanih kovin, še bolj pa v lesni stroki, kjer se je proti koncu leta zelo zaostriilo vprašanje nabave lesa zaradi zveznega davka na nabavne cene nad določeni maksimum.

Pregled realizacije plana v trgovini za leto 1954 daje naslednjo sliko:

Planirani celotni promet 1.739.132 tisoč dinarjev, realizirano pa je 1.887.534 tisoč dinar-

jev ali 109%, narodni dohodek je dosežen s 115%, plače 115%, dobiček 136%, zvezni davek 136%, delež OLO 136%, skupni družbeni proizvod 114% in presežek dela 125%.

Iz gornjega pregleda je razvidno, da je planirani promet presežen za 9%, narodni dohodek za 15% in skupni družbeni proizvod za 14%.

Plačilni sklad, določen z odstotkom od prometa, je presežen za 15%, od tega presežka je obračunski plačilni sklad zvišan za 10%, ostanek pa je bil namenjen v investicijski in rezervni sklad. Povprečna mesečna plača na 1 uslužbenca v trgovini je v letu 1954 znašala 9.500 din.

Povečani promet za 9%, oziroma 148.402.000 din je v pretežni meri posledica naraščanja cen, delno pa posledica porasta kupne moči in prizadevanja delovnih kolektivov.

Od celotno doseženega blagovnega prometa odpade povprečno 50% na prehrabene artikle, 25% na tekstil in 25% na ostale vrste blaga.

Celotni realizirani dobiček znaša 5.934.000 din ali 0,3% od prometa ter je bil planirani dobiček v absolutnem znesku presežen za 1.600.000 din.

Koeficient obračanja kot pokazatelj gospodarnosti je v povprečju dosežen v višini 3,1. Glede na pretežni podeželski karakter trgovin je doseženi koeficient zadovoljiv.

Pregled realizacije plana v gostinstvu je tak:

Planirani celotni promet 325.300 tisoč dinarjev je dosežen s 320.226 tisoč dinarjev ali 100,4%. narodni dohodek je dosežen s 106%, plače 99,1%, dobiček 175,9%, delež podjetja 145,5%, delež OLO 144,9%, plače iz dobička 147,9% in sklad za prosto vpolaganje s 143,3%.

Iz tega pregleda je razvidno, da je bil plan dokaj realno postavljen. Večja odstopanja so le pri dobičku, kar kaže, da podjetja pri sestavljanju plana namenoma prikazujejo večje materialne stroške in skrivajo dobiček. Če analiziramo posamezna podjetja, dobimo kaj čudne rezultate.

Čeprav je v vseh gostinskih obratih skoraj ista struktura stroškov, izkazujejo gostinska podjetja pri istem celotnem prometu različen dobiček. Iz tega sledi, da ni nekaj v redu, to je, ali se ne evidentira celotni promet, ali pa se prikazuje prevelika režijska in materialni stroški.

IZPOLNITEV PLANA CELOTNEGA DRŽAVNEGA SEKTORJA

je torej naslednja:

Planirani skupni družbeni proizvod 8.560.982 tisoč dinarjev, realizirano pa je 11.790.861 tisoč dinarjev ali 137,7%, amortizacija 91,5%, narodni dohodek

SKLIC SEJE

Iniciativnega odbora OLO in MLO za formiranje novega okraja in občin

Sekretariat sklicuje Iniciativni odbor na sejo v soboto, (ne v petek) 18. junija 1955 ob 10. uri dopoldne na Magistratu.

Predlagani dnevi red:

1. Razprava o načinu volitev v novi okrajni in občinski odbore.
2. Razprava o novem predlogu okrajnega statuta.
3. Razprava o organizaciji upravnih organov bodočega okrajnega ljudskega odbora.

Vabljeni tudi vsi predsedniki občinskih iniciativnih odborov.

SEKRETARIAT

